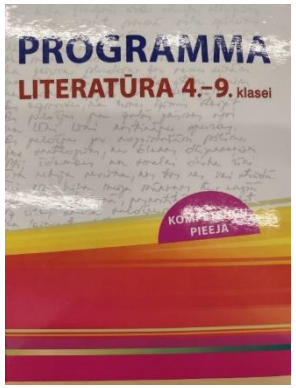
"Literatūra ārpus literatūras: meklējot kopsakarības, vērtības un radošumu "

03.11.2026.

Līga Tālberga
Liepājas Valsts ģimnāzija

Programmas

LITERATŪRA

- 4. – 9. klasei. Programma, 2020.

- Literatūra I , pamatkursa programmas paraugs vispārējai vidējai izglītībai

Māra Zālīte. Tik un tā
Nāk rudens apgleznot Latviju.
Bet nepūlies, necenties tā.
Man viņa ir visskaistākā
Tik un tā.

Mazliet par lielu, lai sasildot
Savu lakatu dotu,
Par lielu, lai paņemtu klēpī
Un apmīļotu.

Mazliet par mazu, lai palaistu vienu
Pasaules plašajos ceļos.
Par mazu, lai palaistu vienu.
Es līdzi ceļos.

Nāk rudens apgleznot Latviju.
Bet nepūlies, necenties tā.
Mums viņa ir visskaistākā
Tik un tā.

8. klase
Tēma – **VISDĀRGĀKAIS**
Māras Zālītes dzeja

Ko jūs šeit redzat bez literatūras?

Nosauciet mācību priekšmetu, ar ko varētu sadarboties?

Dziesma ieguva arī pretiniekus, traktējot rindas **"mazliet par mazu, lai palaistu vienu pasaules ceļos"** kā versiju, ka Latvija ir par mazu, lai pastāvētu viena bez lielās Padomju Sociālistisko Republiku Savienības.

Māras pusē. Dzejniece un rakstniece Māra Zālīte. LTV dokumentālā filma

KOPSAKARĪBAS — VĒRTĪBAS — RADOŠUMS

		
Kopsakarības Saprast un sasaistīt	**Vērtības** Izvērtēt un pamatot	**Radošums** Interpretēt un radīt

Rezultāts domājošs lasītājs, kritisks vērtētājs un radošs autors

Attēls ģenerēts ar MI rīku ***https://chatgpt.com***

7. klase
Tēma – **BIBLIOTĒKA**

Lasīšana prātam – tas pats, kas fiziski vingrojumi ķermenim.

Addisons

Grāmatu nozīme cilvēka dzīvē

Iejūties intervētāja lomā un veic nelielu pētījumu! (intervē savus ģimenes locekļus)

Atbildi uz jautājumiem!

1. Kurai grāmatai noteikti ir jābūt katrā mājā? Kāpēc?
2. Kura ir vērtīgākā (interesantākā) grāmata, ko esi lasījis?
3. Vai ir kāda grāmata, ko ieteiktu man izlasīt? Kāpēc?

Jautājumus un atbildes uz tiem raksti pierakstu kladē!

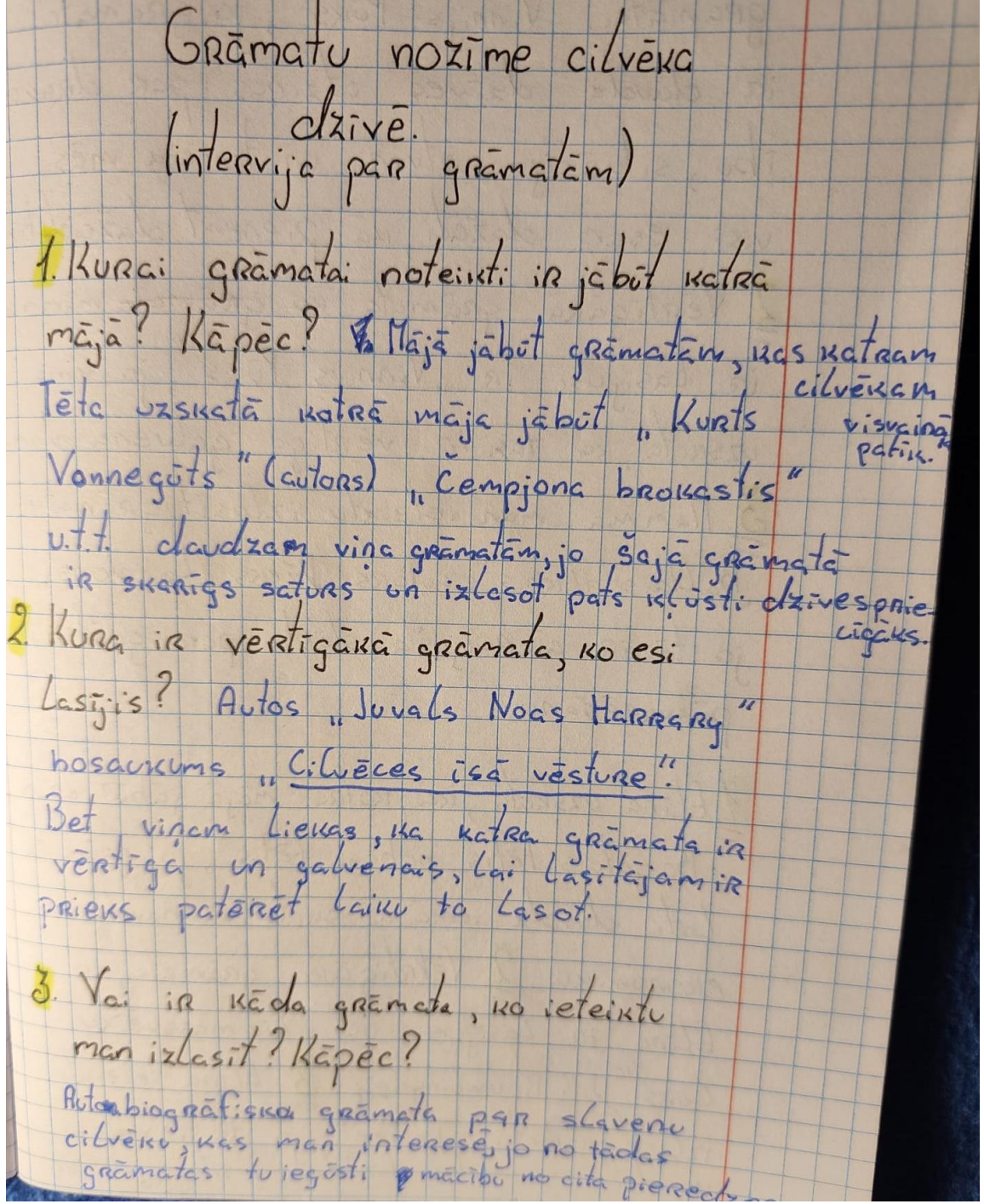
Ar vecākiem vari kopīgi apskatīties TOP 100 grāmatu sarakstu, ko izveidojuši Latvijas sociālo tīklu lietotāji. Varat kopīgi pārrunāt, kuras no grāmatām atrodas jūsu grāmatplauktā, kuras ir lasītas utt.

https://nra.lv/kultura/266795-latvijas-socialo-tiklu-lietotaji-izveidojusi-savu-top-100-gramatu-sarakstu.htm

vai

https://lv.actualidadliteratura.com/visu-laiku-100-lab%C4%81k%C4%81s-gr%C4%81matas/

Lai interesantas sarunas!

Grāmatu nozīme cilvēka dzīvē.
(intervija par grāmatām)

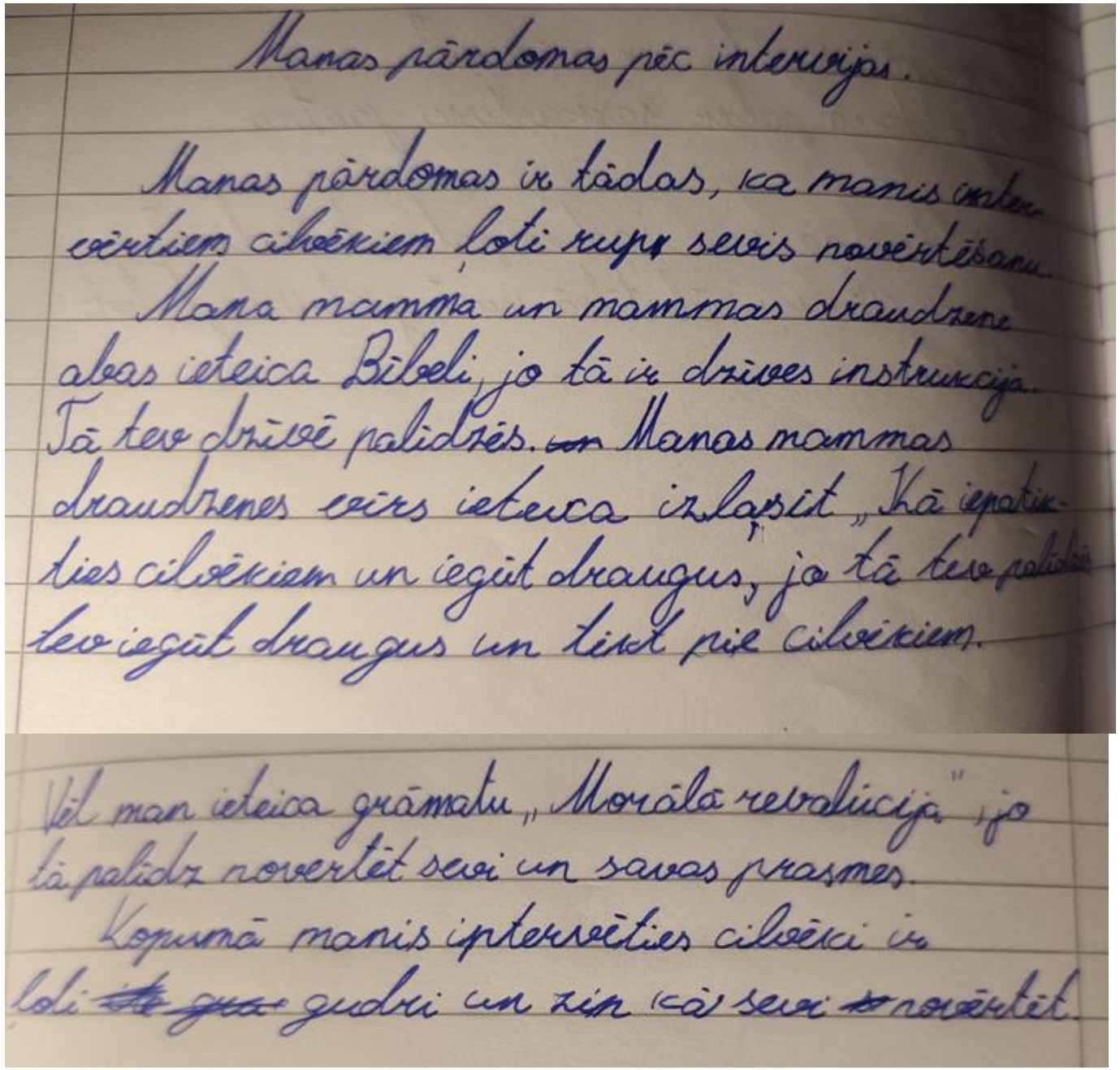
1. Kurai grāmatai noteikti ir jābūt katrā mājā? Kāpēc? Mājā jābūt grāmatām, kas katram cilvēkam visvairāk patīk. Tēta uzskatā katrā mājā jābūt „Kurts Vonnegūts" (autors) „Čempjona brokastis" u.t.t. daudzam viņa grāmatām, jo šajā grāmatā ir skarīgs saturs un izlasot pats kļūsti dzīvespriecīgāks.

2. Kura ir vērtīgākā grāmata, ko esi lasījis? Autos „Juvals Noas Harrary" nosaukums „Cilvēces īsā vēsture". Bet viņam liekas, ka katra grāmata ir vērtīga un galvenais, lai lasītājam ir prieks patērēt laiku to lasot.

3. Vai ir kāda grāmata, ko ieteiktu man izlasit? Kāpēc?

Autobiogrāfiska grāmata par slavenu cilvēku, kas man interesē, jo no tādas grāmatas tu ieguūsti mācību no cita pieredz

Fotogrāfija no skolēna darba

Manas pārdomas pēc intervijas.

Manas pārdomas ir tādas, ka manis izvēlētiem cilvēkiem ļoti svarīgs sevis novērtēšanu.

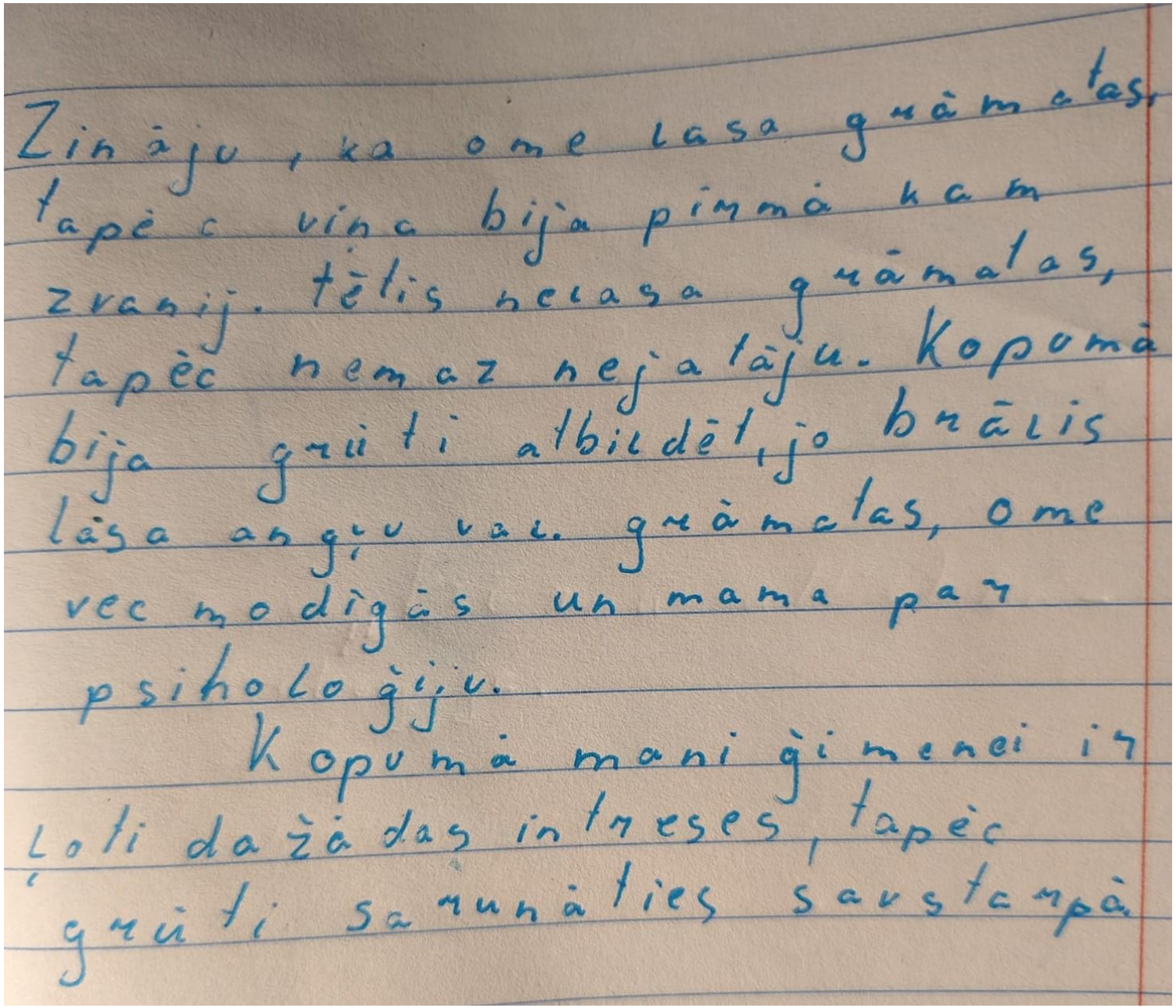
Mana mamma un mammas draudzene abas ieteica Bībeli, jo tā ir dzīves instrukcija. Tā tev dzīvē palīdzēs. ~~un~~ Manas mammas draudzenes vīrs ieteica izlasīt „Kā iepatikties cilvēkiem un iegūt draugus, jo tā tev palīdzēs tev iegūt draugus un tikt pie cilvēkiem.

Vēl man ieteica grāmatu „Morāla revolūcija", jo tā palīdz novērtēt sevi un savas prasmes.

Kopumā manis intervētie cilvēki ir ļoti ~~ta gan~~ gudri un zin kā sevi ~~to~~ novērtēt.

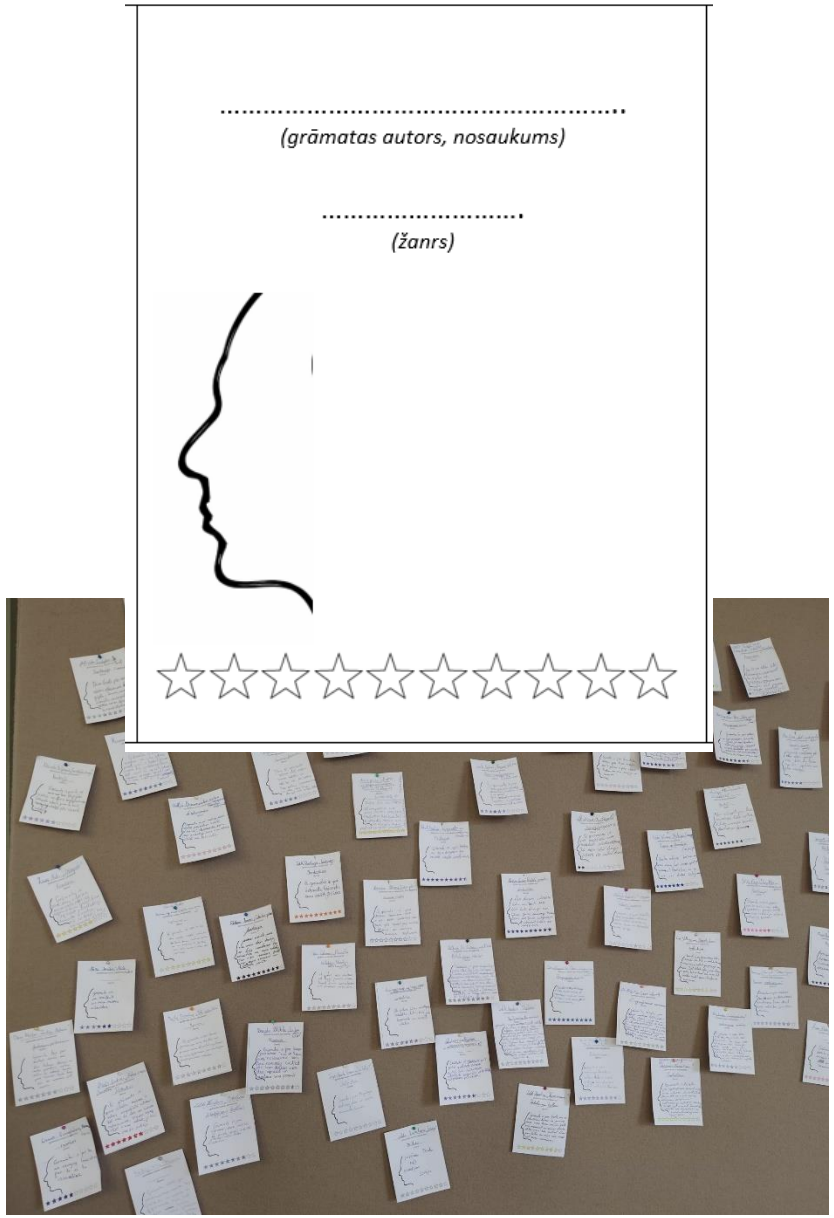
Fotogrāfija no skolēna darba

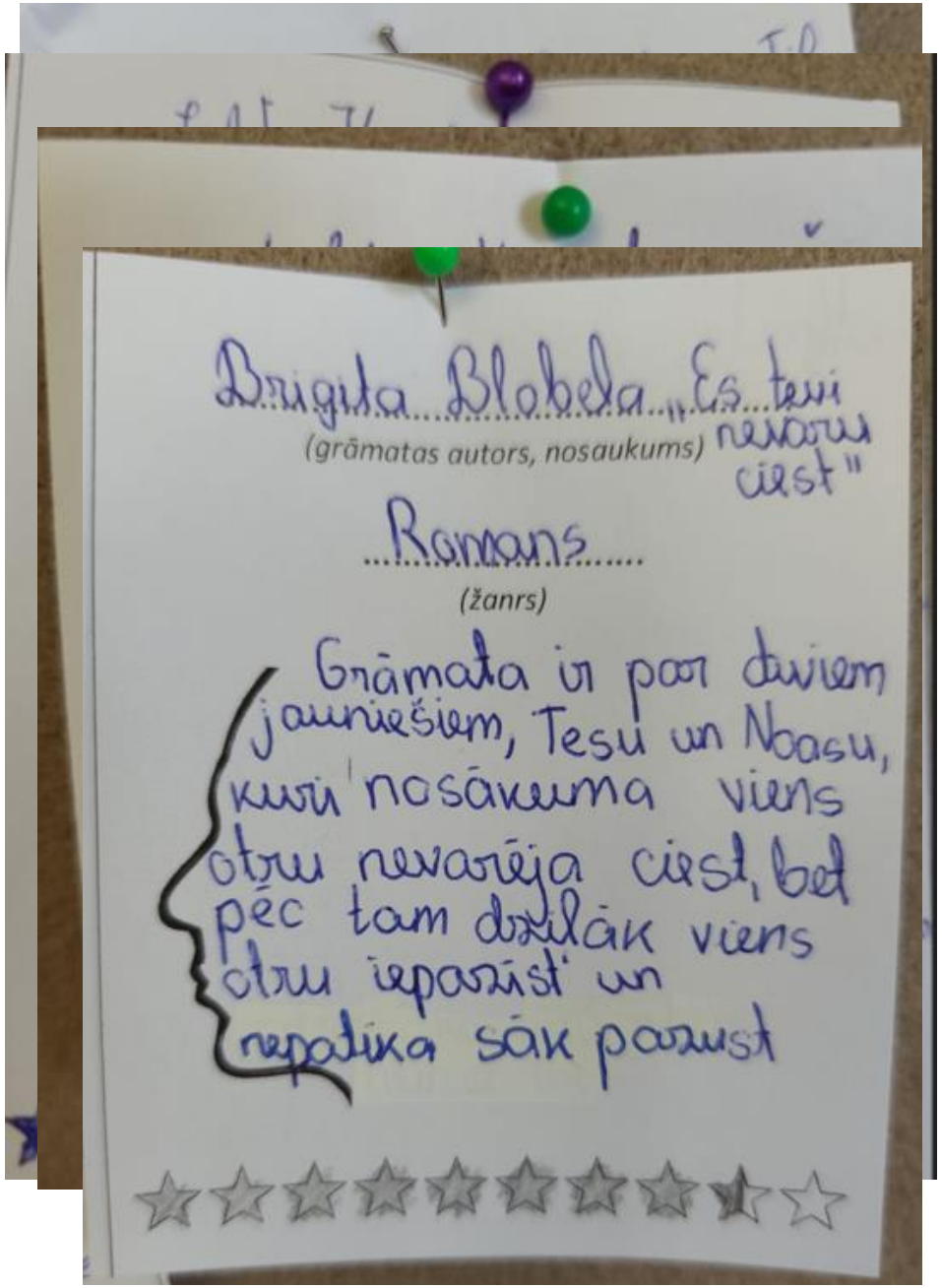
Pārdomas pēc intervijas

Fotogrāfija no skolēna darba

Grāmatu nozīme cilvēka dzīvē

- Izpēti intervijas
- Izpēti grāmatas, ko skolēni novērtējuši
- Dodies uz bibliotēku

Kuru grāmatu lasīsi?
Uzraksti autoru, darba nosaukumu un pamatojumu, kāpēc?

Ķīmija + literatūra + latviešu valoda

8. klase

Radošs darbs ķīmijā **“Kāpēc skābes un bāzes ir pretstati?”**

Saturs	Izvēlētais sižets saistošs, tajā aprakstīta sadzīviska vai iedomāta situācija, personām doti atbilstoši vārdi, balstoties uz vielu fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām. *Loģisks daļu secīgums, ievērots dalījums rindkopās, tās saturiski saistītas (ievads, galvenā daļa, nobeigums).*
Personas	Izvēlētas vairāk kā trīs darbojošās personas, to īpašības atbilst skābo oksīdu, bāzisko oksīdu, skābju, bāzu un indikatoru ķīmiskajām īpašībām. Dots šo personu raksturojums balstoties uz vielu fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām.

Kritēriji radošā darba "Kāpēc skābes un bāzes ir pretstati?" vērtēšanai

Ķīmija + latviešu valoda (darba apjoms: 150 – 200 vārdi)

Kritērijs	1.līmenis (1 punkts)	2 līmenis (2 punkti)	3. līmenis (3 punkti)
Saturs	Ir Izvēlēts sižets, tajā aprakstīta sadzīviska vai iedomāta situācija, personām doti atbilstoši vārdi, tie ļoti maz balstās uz vielu fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām. *Nav ievēroti tekstveides principi, domas izteiktas haotiski*	Izvēlētais sižets saistošs, tajā aprakstīta sadzīviska vai iedomāta situācija, personām doti atbilstoši vārdi, tie daļēji balstās uz vielu fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām. *Nesamērīgs daļu apjoms, daļēji ievērots dalījums rindkopās, vietām trūkst saistījuma starp tām.*	Izvēlētais sižets saistošs, tajā aprakstīta sadzīviska vai iedomāta situācija, personām doti atbilstoši vārdi, balstoties uz vielu fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām. *Loģisks daļu secīgums, ievērots dalījums rindkopās, tās saturiski saistītas (ievads, galvenā daļa, nobeigums).*
Personas	Izvēlētas divas darbojošās personas, to īpašības daļēji atbilst skābo oksīdu, bāzisko oksīdu, skābju, bāzu un indikatoru īpašībām. Izvēlēto personu raksturojums kļūdains, tas neatbilst vielu fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām.	Izvēlētas trīs darbojošās personas, to īpašības daļēji atbilst skābo oksīdu, bāzisko oksīdu, skābju, bāzu un indikatoru īpašībām. Izvēlēto personu raksturojums nepilnīgs, tas daļēji balstās uz vielu fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām.	Izvēlētas vairāk kā trīs darbojošās personas, to īpašības atbilst skābo oksīdu, bāzisko oksīdu, skābju, bāzu un indikatoru ķīmiskajām īpašībām. Dots šo personu raksturojums balstoties uz vielu fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām.
Darbību atbilstība	Sižetā atspoguļotā darbība ļoti maz atbilst izvēlēto personu ķīmiskajām īpašībām, aprakstot šīs darbības var just, ka skolēnam nav izpratnes par skābēm un bāzēm kā vielām ar pretējām īpašībām.	Sižetā atspoguļotā darbība daļēji atbilst izvēlēto personu ķīmiskajām īpašībām, aprakstot šīs darbības var just, ka skolēnam ir tikai daļēja izpratne par skābēm un bāzēm kā vielām ar pretējām īpašībām.	Sižetā atspoguļotā darbība atbilst izvēlēto personu ķīmiskajām īpašībām, aprakstot šīs darbības skolēns demonstrē izpratni par skābēm un bāzēm kā vielām ar pretējām īpašībām.
Personu atšifrējums	Tekstā darbojošos personu formulas sastādītas, tās ir kļūdainas, jo nav izmantotas oksidēšanās pakāpes vai trūkst indeksi.	Tekstā darbojošos personu formulas sastādītas, to pierakstā ir atsevišķas kļūdas.	Pareizi bez kļūdām sastādītas tekstā darbojošos personu ķīmiskās formulas.
Darbību pamatojums	Tekstā aprakstītā darbība mēģināta pamatot, sastādot ķīmisko reakciju vienādojumus, vienādojumos ir kļūdas formulu pierakstā, tie nav novienādoti. Ja izmantoti indikatori, kļūdaini lietotas to krāsas atbilstoši videi.	Tekstā aprakstītā darbība pamatota sastādot ķīmisko reakciju vienādojumus, vienādojumos ir kļūdas formulu pierakstā, tie ne vienmēr ir novienādoti. Ja izmantoti indikatori, ir atsevišķas kļūdas krāsu izvēlē atbilstoši videi.	Tekstā aprakstītā darbība pareizi pamatota sastādot ķīmisko reakciju vienādojumus, reakciju vienādojumi uzrakstīti bez kļūdām. Ja izmantoti indikatori, pareizi lietotas to krāsas atbilstoši videi.
Gramatiskās normas (vērtē latviešu valodā)	*6 – 10 kļūdas*	*3 – 5 kļūdas*	*Ir ievērotas stila, ortogrāfijas un interpunkcijas normas, darbā 0 -2 kļūdas.*

Radošais darbs ķīmijā „Kāpēc skābes un bāzes ir pretstati?"

Kālija OH un Sērskābes atgadījums.

Reiz vadā tālu tāla zeme bija sašķelta divās daļās. Un šī zeme bija šķelta divās dažādās pilsētās.

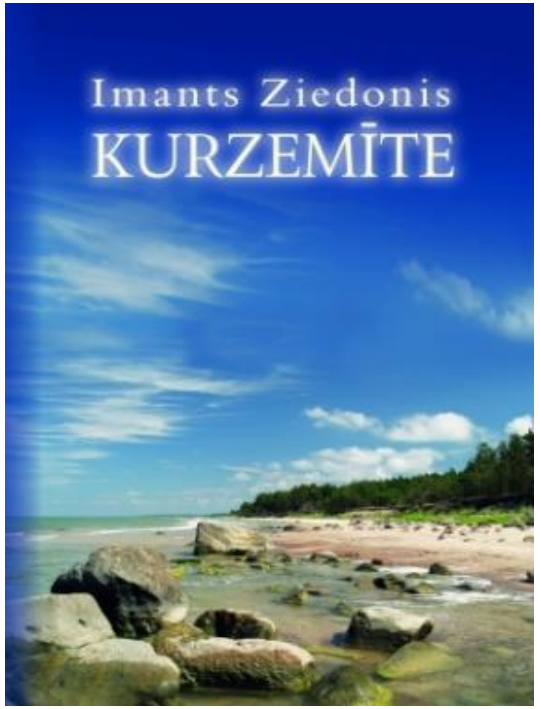
Vienas šīs daļas nosaukums bija skābes, bet otras daļas bija bāzes. Šie nosaukumi bija izvēlēti pēc līdzekļiem, saskaņā ar viņu īpašībām. Skābju daļas cilvēki bija vienmēr ūdeņradi, bet bāzes vienmēr ar hidroksīdu. Katra daļa izvēlējās savu krāsu, saskaņā pēc cilvēku izvēlētā apģērba. Skābes vienmēr velk sarkanā apģērbu, bet bāzes - zaļu. Nebija nevienas citas krāsas kā vien šīs divas. Šīs krāsas nekas ar otru nekad nesaraujās, ja bija dumpīgas. Bet tad, vienu dienu Kālija hidroksīda izdomāja iet iemīlēt otrā daļu. Viņa bija ziņkārīga. Atrodoties pie bāzu daļas robežām, viņa nebija pārliecināta, vai šķērsot. Bumm! Pēkšņi no zilām gaisām, otrajā pusē parādījās nāds puisis. Šis puisis izskatījās, tāds bezmākonis, ellējās un no viņa izdalījās siltums. Neejot tālāk un atnāpjoties no robežas, Kālija OH pajautāja, kā viņu sauc. Apzibšs no meitenes izskata, jūs uzbudinājā, ka viņu sauc Sērskābe. Viņš pamanīja, ka Kālija OH ir bāla un nīstāliska. Abi bija atšķirīgas krāsas. Kālija OH bija bāze un Sērskābe bija skābe. Abi gribēja nozīmēt otru daļu. Abi negribēja tuvoties, bet viņus pārņēma šī kaisle. Pēkšņi viņi sadevās rokās un saķērējās. Abas krāsas neitralizējās un radās dzeltena persona vārdā Kālija sulfāts + Ūdens.

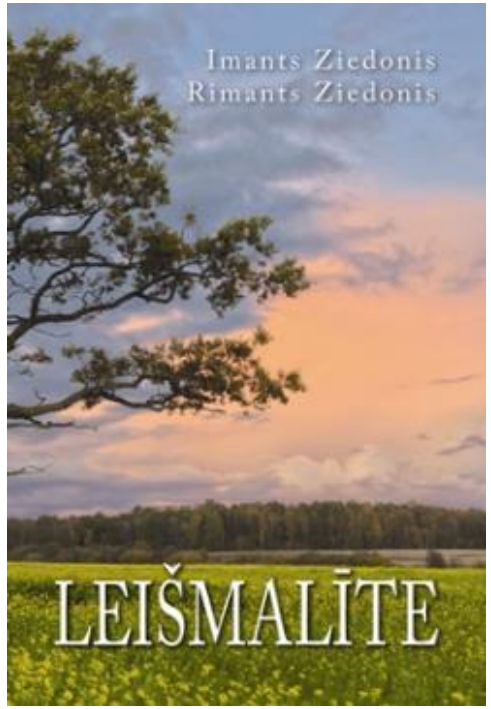
Viņi nevēlējās viens otram pāri, bet šī nosaukuma dēļ, abas puses sapratās, ka nav tik traks produkts stāsts atšķirīgām pusēm un viņi var sadarboties.

9. klase

Tēma – **DZĪVES CEĻI**

Imanta Ziedoņa bērnības atmiņu stāstījumi, dokumentālā literatūra

Dižkoku atbrīvošanas grupa

Sakoptākā lauku sēta Latvijā

Darbs LITERATŪRĀ (10 p.)

1. Atrod savā apkārtnē resnāko koku!
   Izmēri tā apkārtmēru!
   Nofotografējies kopā ar izvēlēto koku!
   Ievieto foto padlet https://padlet.com/ligatalberga27/i-ziedonis-un-es-literat-ra-matem-tika-nmzpmtlkrstxmjo2 , pierakstot klāt
   - ✓ Kas tas ir par koku
   - ✓ Koka atrašanās vietu
   - ✓ Apkārtmēru

   Salīdzini, cik daudz pietrūkst, lai Tavs atrastais koks tiktu atzīts par dižkoku!

2. Izlasi citātu no I.Ziedoņa darba “Kurzemīte”!

“Pavērojiet, pavērojiet — koks ir skaists ne ar to, ar ko viņš līdzīgs citiem, bet ar ko viņš atšķiras. Es meklēju īpatnējus kokus: man liekas, ka viņiem ir sava pasaule, bagāta un sarežģīta kā tie zaru labirinti un mezgli..”

Atrod koku, kas tev liekas īpatnējs, kam veidojas sava pasaule.

Nofotografējies kopā ar izvēlēto koku!

Uzraksti fotogrāfijai virsrakstu!

Uzraksti, kāpēc!

Darbs MATEMĀTIKĀ (9 p.)

https://padlet.com/ligatalberga27/i-ziedonis-un-es-literat-ra-matem-tika-nmzpmtlkrstxmjo2

Matemātika dabā:

Apskati apkārt esošos kokus, izvēlies un veic izpēti:

1. Atrodi koka zarus, kas veido **šauru leņķi** (1p.)
   Nofotografējies kopā ar izvēlēto koku!
   Fotogrāfijā norādi, kuri zari veido šauru leņķi.

2. Atrodi koka zarus, kas veido **taisnu leņķi** (1p.)
   Nofotografējies kopā ar izvēlēto koku!
   Fotogrāfijā norādi, kuri zari veido taisnu leņķi.

3. Atrodi koka zarus, kas veido **platu leņķi** (1p.)
   Nofotografējies kopā ar izvēlēto koku!
   Fotogrāfijā norādi, kuri zari veido platu leņķi.

4. Atrodi **liepu** un nofotofrafējies ar to!
    - Izmēri tās apkārtmēru (piem., pēdās, sprīžos u. tml.). Pieraksti koka apkārtmēru un norādi mērvienību…… (1p.)

- Aprēķini **liepas rādiusu** (C=2πR, $\pi = 3$), rezultātu noapaļo līdz vienam ciparam aiz komata…… (2p.)
- Aprēķini koka šķērsgriezuma laukumu ($\pi = 3$) …… (1p.)

5. Vai vari atrast koka zaros veidotu paralelogramu vai rombu. Pievieno foto. Var būt attēls, kurš uzņemts no neliela attāluma un dotās figūras veido vairāki zari (apvelc kontūru) (2p.)

Paralelograms

5. Rombs

Liepas apkārtmērs - 184 cm
Liepas rādiuss:
C=2πR
184=2x3xR
184=6R | :6
R=184:6
R=30,67cm

Liepas šķērsgriezuma laukums:
$S=\pi R^2$
$S=3\times30,67^2$
$S=3\times940,65$
$S=2821,95cm^2$

2. Brīvdomātājs

domāju, ka šis koks ir brīvdomātājs. Tam zari stiepjas uz visām pusēm, tā it kā viņam ir ļoti daudz ko teikt, un tas nebaidās pievērst sev uzmanību ar saviem uzskatiem.

2. "Pašam savs prāts."

Es šo fotogrāfiju tā nosaucu, jo tajā redzams koks, kurš nevis līdzinājās visiem citiem kokiem un auga uz augšu, bet darīja pats pa savam prātam un tomēr auga horizontāli, tiekdamies uz ko vairāk, pēc kā nozīmīgāka tam, ne tikai Saules gaismas.

Mentimeter

atziņas

Iemacijos ka dazadam koku sugam ir dazadi dizkoku izmeri 🤓🤓💣

Bija interesanti, bet pec tam es katrā kokā redzeju rombus, palalelogramus un leņķus.

Man liekās, ka tas bija jēdzīgi, jo mums bija iespēja iziet ārā un ieskatīties vairāk dabā, ieraudzīt vairāk. Varēja labāk iemācīties tēmu, pašam skatoties.

Tas bija vērtīgs manuprāt, jo es spēju ieraudzīt īpašības kokos un tad kad bija jāveido stāsts par kādu koku, es iedziļinājos fantāzijā. Tad kad eju un paliek garlaicīgi, meklēju leņķus un rombu.

Bija daudz interesantāk mācīties šādā veidā un vairāk intereses bija darīt šādus uzdevumus. Sapratu, ka biezi vien var pamanīt apkārtnē lietas par kurām mums māca.

Sapratu, ka arī dabu var savienot ar metemātiku un literatūru, secinu, ka metemātika un literatūra velkas līdzi un kopā arī ārpus skolas. Bija savādāka stunda, prakstiski darbosieties nevis sēžot solā

Bija ok. Man patika iziet pastaigā un sameklēt kokus. Man arī paitka izdomāt stāstiņu. Man nebija viegli aprēkināt laukumu bet beigās izdevās.

11. klase

MODERNISMS

Sirreālisms latviešu literatūrā pēc Otrā pasaules kara

Imants Ziedonis (dzeja, epifānijas)

Imants Ziedonis un tautasdziesma

Iepazīsties ar informāciju!

Tālāk atradīsi 1.uzdevumu!

Projekts *Ziedoņa muzejs* ceļā ar Baronu. Mūsu tautas lielo cilvēku un ģēniju cienīšana, arī viņu darbu studēšana bija viena no Imanta Ziedoņa interesēm. Projekta Ziedoņa muzejs ceļā ar Baronu iecere ir godināt Krišjāni Baronu ar notikumu ciklu, kas aktualizē Ziedonim un Baronam, kā arī ikvienam latvietim tik būtisko vērtību — **tautasdziesmu**. *Tautasdziesmu krājums ar nosaukumu „Dainu skapis" ir iekļauts UNESCO programmā „Pasaules atmiņa"*

Kādēļ esam ceļā ar Krišjāni Baronu?

Pagājušā gadsimta astoņdesmito gadu otrajā pusē Imants Ziedonis pēta K. Barona paveikto un izdod trīs tautasdziesmu izlases *Kas jāzina meitiņām* (1981), *Puisītis augu* (1984) un *Manas tautasdziesmas. Tu dzīvoji dižu darbu* (1985), pievienojot tām savus komentārus. Šajos darbos dzejnieks itin kā ielūkojas starp tautasdziesmu rindām un atklāj tajās slēpto filozofisko domu, dzīves pamatvērtības un principus. Grāmatā *Manas tautasdziesmas. Tu dzīvoji dižu darbu* Imants Ziedonis tautasdziesmas aplūko no trīs perspektīvām: **paškopšanas, citkopšanas** un **idejas kopšanas**. Viņaprāt, līdzvērtīga darbošanās visos šajos trīs plānos ir veids, kādā īstenot saskanīgu dzīvi — tādu, kāda tā tēlota latviešu tautasdziesmās.

I. Ziedonis savās grāmatās raksta par tautasdziesmu nozīmi ikviena latvieša dzīvē. **Katram latvietim savā CV (dzīves gājumā) būtu ierakstāma viņa tautasdziesma, viņa vērtību pamats.**

1.uzdevums (5p.)

Atrodi 1 latviešu tautasdziesmu, ko tu varētu ierakstīt savā CV un ievieto padlet https://ieej.lv/DEYx3

https://tautasdziesmas.lv/
http://dainuskapis.lv/katalogs
https://www.vestnesis.lv/ta/id/185711 u.c.

Es bij' puika, man bij' vara,
Es vareju lielities:
Kāju spēru, zeme rīb,
Vārdu saku, meži skan,
Priedit' cirtu mežmalâ,
Skaidas lēca Jelgavâ.

Kristians

Miegs man nāca, miegs man nāca,
Miegs man labu nedarija:
Miegs man dara tukšu pūru,
Bez ieloka (ieloku) villainiti.

Alise

Ziedi, ziedi, ābelīte,
Kas kaiš tevim neziedēt?
Ne kait tevim rīta salnas,
Ne ziemeļa auksti vēji.

Edvards

Saule, saule, zeme, zeme
Ar arāju saderēja;
Nav saulīte uzlēkusi,
Jau arājs tīrumā.

Haralds

Ai, darbiņi, ai, darbiņi,

Bez darbiņa nevarēju:

Darbiņš man prieku deva,

Pilnu klēti labībiņas.

Kas kait man nedzīvot,

Vainadziņa nevalkāt!

Kur aizgāju, tur dzīvoju,

Kur pakritu, pārgulēju.

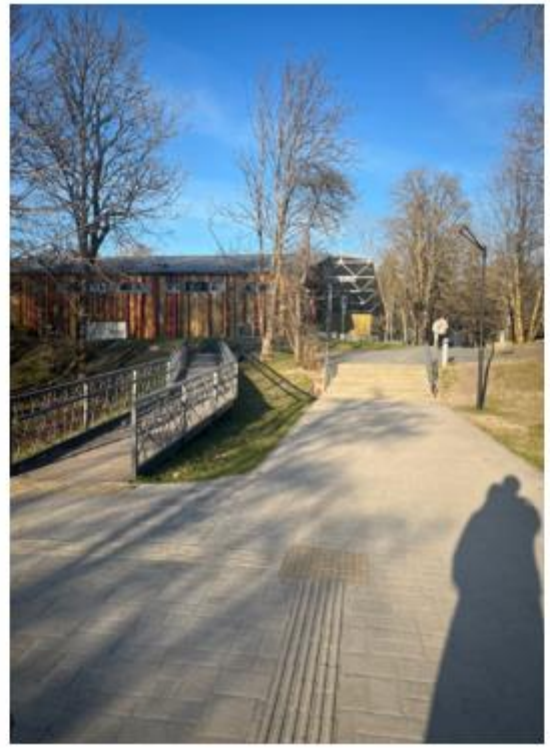
Vai, baltais āboliņš,
Neaudz ceļa maliņā:
Ies garām Jāņu bērni,
Tie jau tevi izplūkās.

1. Lasīt Imanta Ziedoņa epifānijas un tajās atrast minimismus.

Doties ārā, aplūko apkārtni, gūt iedvesmu un radīt fotogrāfiju, atainojot to, kas atrastajā minimismā!

“Iedomājies kartupeļu sēklu.” “Tu domā sēklas kartupeli?” pārjautāju. “Kartupelim ir ļoti maza sēkliņa,” viņš dziļdomīgi skaidroja. “Līdz sēklas kartupelim vēl garš ceļš ejams. Lūdzu, meklē, atrodi un atritini manis rakstītajos tekstos tik īsus teikumus kā kartupeļu sēkla, kas atver ceļu uz jaunu saprašanu, daudz lielāku un nozīmīgāku, nekā sākumā redzēts. Tā ir kā apjausma par gaismu kartupeļu bļodā.” (Imants Ziedonis)

Es pats ar sevi šonakt sarunājos. Un paldies Dievam, ka tu nenojaut. (Imants Ziedonis) Kristians	*Uz cilvēku var aiziet tikai pa atspulgiem.(Imants Ziedonis)* Hanna	*Ne zīmes, ne vārda, ne formulas, ne šifra, ka te aprakta vesela dzīve, vesela enciklopēdija!(Imants Ziedonis)* Ralfs

Vai tas ir visu galapunkts? (Imants Ziedonis) Miks	*Pēkšņi uznāca bailes. (Imants Ziedonis)* Valters	*No vienas puses un no otras puses. Šausmīgi daudz taisnību. Nojukt var, ja nav savējās. (Imants Ziedonis)* Amēlija

2. Doties ārā un radīt fotogrāfijas, atainojot to, kas apkārtnē uzrunā visvairāk. Skatoties fotogrāfijā, izveidot pašam savu minimismu.

Daba palīdz sakārtot domas, Imants Ziedonis rakstījis: "Ja jums ir tieksme uz konformismu, ja jūs vairs neuzticaties paša izjūtām, bet vienmēr un visur tikai vairākuma domām, tad – ejiet dabā! Tā jūs iemācīs būt patstāvīgiem."

Tuvu vai tālu, izvēle mana.

Jēkabs

Gaisma logos nozīmē, ka kāds vēl cer.

Anna

Mēs esam vienādi savās atšķirībās.

Ralfs

Ekrānšāviņš no skolēnu darbiem

Saule aiziet, bet gaisma vēl paliek domās.

Edvards

Mēs katrs kaut kas esam šajā dzīvē; to, cik spoži gribam spīdēt, izvēlas katrs pats.

Elīza

Sākumpunkts nav vienīgais noteicošais nākotnes iznākumam.

Daniela

Ekrānšāviņš no skolēnu darbiem

Imants Ziedonis un matemātika

Imants Ziedonis. Portrets locījumos. (fragments)

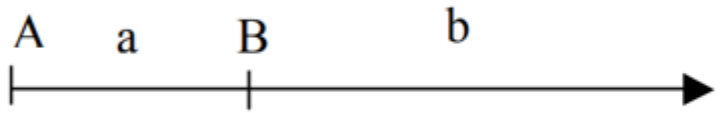
https://www.youtube.com/watch?v=dxlVpnW2Evs

Skolā Imantu Ziedoni saistījusi ģeometrija. Varbūt tajā saredzēja pasaules likumsakarības? Ko nozīmē trijstūris, zvaigzne, apgriezts trijstūris?

Iepazīsties ar citātiem no I. Ziedoņa epifānijām!

***

Šis ir tas brīdis, kad pārbauda tavu aklumu: vai tu redzi tālāk līniju? Neredzi? Tātad tu esi nobijies. Tu žēlosies: „Liktenis." Jo LIKTENIS ir nogrieznis un tu stāvi nogriežņa galā. Un tālāk tu neredzi. Bet LIKTEŅA turpinājums ir ENERĢIJAS NEZŪDAMĪBA.

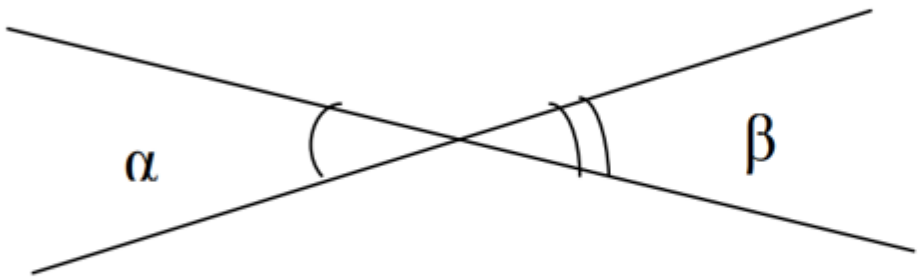
a = LIKTENIS
a + b = NEZŪDAMĪBA
B = POGU LĒJĒJS = otrreizējo izejvielu pārstrādes punkts

LIKTENIS ir mazais likums. Tu esi dzīvojis pēc mazajiem likumiem – tikai pēc viena lielā NEZŪDAMĪBAS likuma paragrāfa – pēc LIKTEŅA paragrāfa. Šis ir tas brīdis, kad pārbauda tavu aklumu. Vai tu redzi līniju arī tālāk – tālāk par savu likteni?

No epifānijas "Nav punkta, no kā atsperties" (108.lpp.)

***

Tie, kas krustojas taisnā leņķī, taisnā leņķī arī viens no otra aiziet. Aiziet jau jebkura taisne viena no otras, bet slīpleņķa krustojumos ir ilgāka tuvība.

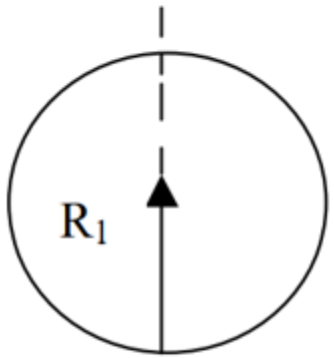

α = atnākšanas leņķis
β = aiziešanas leņķis

No epifānijas "Tie, kas krustojas taisnā leņķī" (110. lpp.)

***

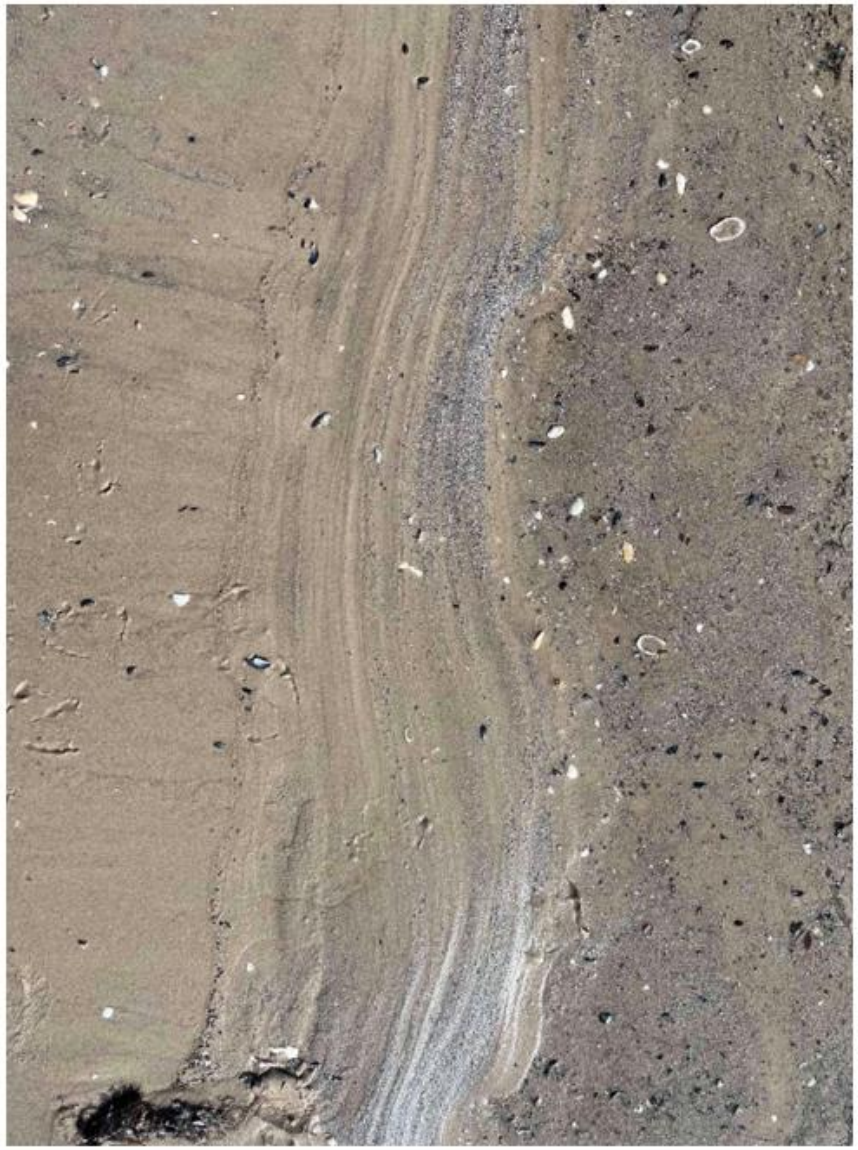
Pa rādiusu iešana uz centru. Kad tu pa otru rādiusu ej no centra prom, tevi nes jau centrbēdzes spēks un tu ej jau laukā.

Dzīve = D = 2R
Radošā dzīve = R_1
Un tas ir centrtieces R.

No epifānijas "Cik tālu lec zaķis mežā iekšā?" (109.lpp.)

3. Doties dabā, pilsētvidē! Meklēt matemātikas, ģeometrijas jēdzienu esamību tur! Radīt fotogrāfiju, dot matemātisku skaidrojumu un saistījumu ar dzīvi. *Matemātika un literatūra nav tikai pierakstu kladēs un grāmatās. Tā ir dzīva, tā ir dzīve, tie ir uzskati, vērtības, attieksmes.*

Smiltīs ir redzamas līnijas, kuras atkārtojas. Līnijas veidojas no viļņiem un smiltīm. Var redzēt, ka līnijas nav nejaušas, tās iet tādās kā joslās.

Matemātiskais skaidrojums

Viļņi pludmales smiltīs atkārtojas. Funkciju grafikos to sauc par periodu, to parasti nosaka pēc attāluma vai laika, kurā atkārtojas darbība.

Saistījums ar dzīvi

Dzīves laikā parasti viss mainās kā pa viļņiem. Brīžiem tu tiecies augšup, brīžiem lejup.

Kristians

Ekrānšāviņš no skolēna darba

Matemātisks skaidrojums

Elektrisko līniju taisnes $y=k_1x+b_1$ un $y=k_2x+b_2$ ir paralēlas, jo tām ir vienādi taišņu virziena koeficienti $k_1=k_2$. Paralēlas taisnes nevienā punktā nekrustojas. Tās arī nevienā punktā netuvinās un neattālinās viena no otras.

Saistījums ar dzīvi

Katram ir savas intereses i_1 un i_2, taču cilvēki, kuriem ir vienādas vērtības v_1 un v_2, turas kopā visu mūžu $v_1=v_2$. Intereses var būt tās, kuras atšķir, bet vērtības ir tās, kuras vieno. Šie cilvēki nemēģinās stāties pretī viens otram vai kā citādi, jo tas var novest pie strīda jeb neatgriezeniskas šķiršanās. Neskatoties uz to, kādā situācijā tie ir nonākuši $y=v_1x+i_1$ un $y=v_2x+i_2$, tie vienmēr turēsies blakus viens otram, jo tiem ir vienādas vērtības, vienāds skats uz dzīvi.

Daniela

Teātra zālē sēdvietas ir izvietotas rindās tā, ka katrā nākamajā rindā ir par 3 vietām vairāk nekā iepriekšējā.

Pirmajā rindā ir 12 sēdvietas

1. Cik sēdvietu ir 13. rindā?

a1 = 12

d = 3

n = 13

a13 = 12 + (13 - 1) × 3

a13 = 12 + 12 × 3

a13 = 12 + 36

a13 = 48

Atbilde: 13. rindā ir 48 sēdvietas.

2. Cik sēdvietu kopā ir pirmajās 13 rindās.

S13 = (a1 + a13) × n / 2

S13 = (12 + 48) × 13 / 2

S13 = 60 × 13 / 2

S13 = 780 / 2

S13 = 390

Atbilde: Pirmajās trīspadsmit rindās kopā ir 390 sēdvietas.

Visas sēdvietas ir pagrieztas uz priekšu, un tas atgādina, ka dzīve notiek tikai vienā virzienā — uz priekšu. Neviens krēsls nav pagriezts atpakaļ, jo mēs nevaram dzīvot pagātnē, lai cik ļoti to gribētu. Tu vari atskatīties, bet tu joprojām sēdi vērsts uz to, kas nāk. Pat ja tu mēģini ignorēt skatuvi vai novērsties, telpa pati tevi virza skatīties uz priekšu.

Edvards

Ekrānšāviņš no skolēna darba

11. klase
ROMANTISMS

Kārļa Skalbes pasakas

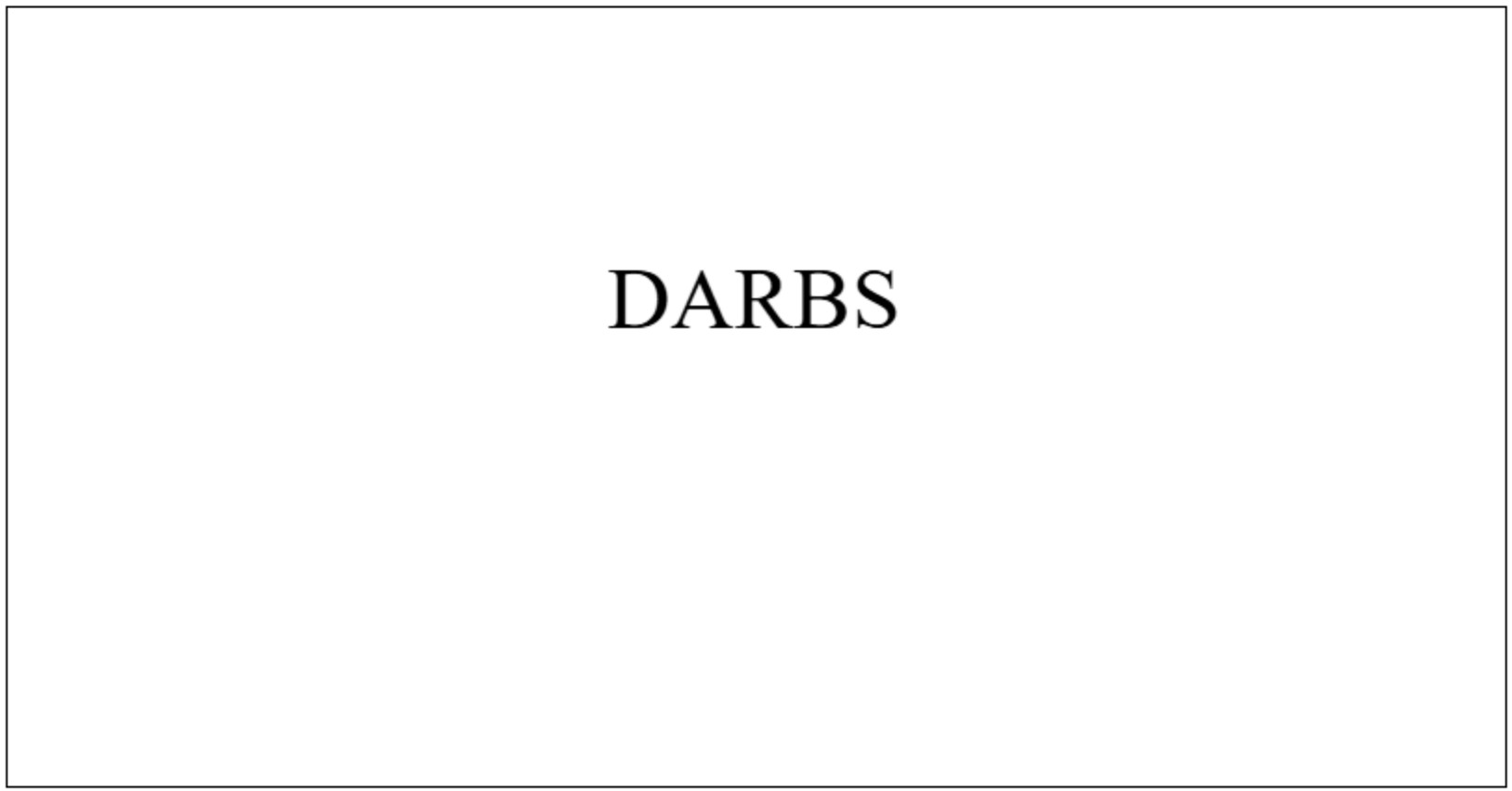

Uzdevums

1. Izvēlies **vienu darbības vārdu**, caur kuru tu paskatīsies uz K. Skalbes pasakām!
2. Izvirzi **mērķi!**
3. Izveido 1 prezentācijas slaidu!
   Prezentē savu veikumu 6. novembrī
   Nosaukts izvēlētais darbības vārds, izvēles pamatojums.
   Nosaukts mērķis
   Secinājumi, atziņas.

Darbības vārds

Mērķis …

Izmantotās pasakas

Autors

Pielīdzināt

Ričards

Sēņotājs – Bandinieks

Pasaka: "Sēņotājs"
Kāpēc- Bandinieks? Vienkāršs, pieticīgs, kurš dzīvo mierīgi un pieticīgi, apmierināts ar mazumiņu.

Jānis – Zirgs

Pasaka: "Kā Jānis brauca meklēt nezināmo"
Kāpēc – Zirgs? Drosmīgs, zinātkārs, ar vēlmi iepazīt pasauli. Viņš kustas uz priekšu, riskē, reizēm rīkojas impulsīvi.

Gulbju jaunava – Dāma

Pasaka: "Gulbju jaunava"
Kāpēc – Dāma? Gulbju jaunava simbolizē ideālu – tīrību, mīlestību un garīgo spēku, kas var "pārvietoties" visur, kur dvēsele tiecas.

Velns – Tornis
pasaka: "Sēņotājs"
Kāpēc - Tornis? Spēcīgs, bet ierobežots, darbojas noteiktās robežās, simbolizē varu un kārdinājumu.

Jānis – Bandinieks/Karalis
pasaka: "Kā Jānis brauca meklēt nezināmo"
Kāpēc – Bandinieks/Karalis? Jānis meklē Nezināmo, un šis ir kā augstākais mērķis vai patiesība, ko parasts zemnieks, bandinieks cenšas sasniegt.

Mērķis: Pielīdzināt pasaku tēlu īpašības šaha figūrām.

Secinājums: K.Skalbes pasakas tēlus var pielīdzināt šaha figūrām, jo katram tēlam ir kas īpaš, tā kā šaha figūrai.

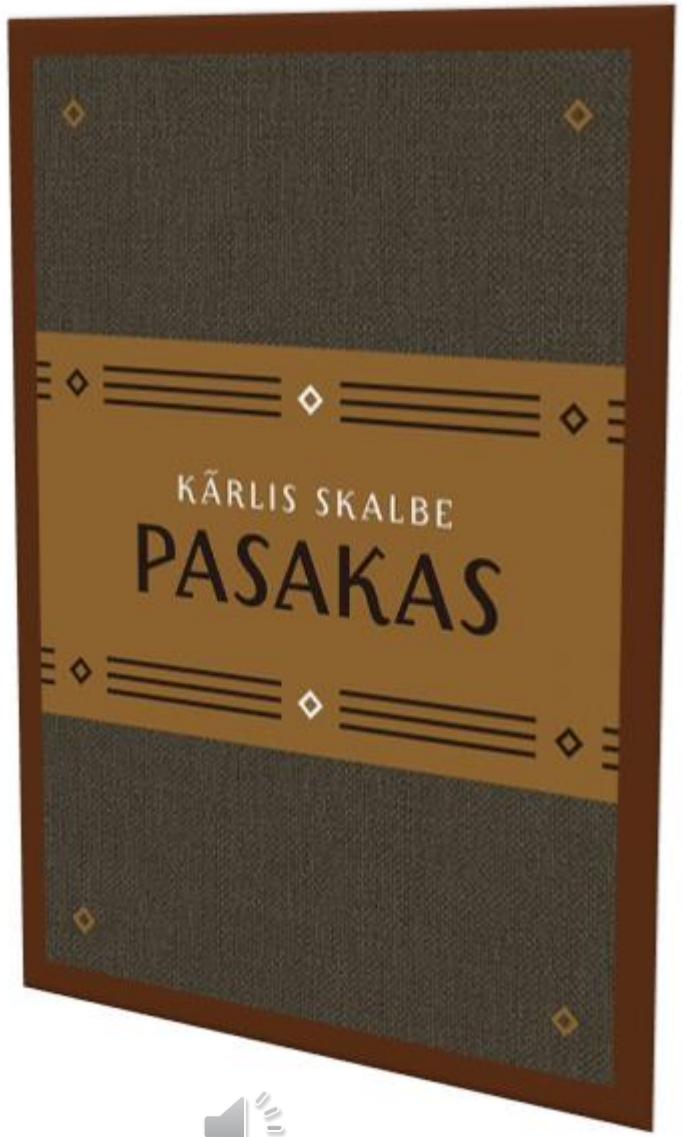
Ekrānšāviņš no skolēna darba

Saklausīt un izveidot

Mērķis- apvienot izlasīto pasaku noskaņas un nozīmi vienotā melodijā.

Pasakas, pēc kurām veidota melodija:

1. "Dvēseļu mežs"
2. "Ceriņu krūms"
3. "Pelnrušķīte"

Paula

Ekrānšāviņš no skolēna darba

Prognozēt

Mērķis: Prognozēt galveno varoņu nākotnes pēc 10 gadiem, balstoties uz iepriekšējām tendencēm.

- **Zvejnieks** mācītu citiem novērtēt to, kas viņiem jau ir, nevis dzīties pēc tā, kā viņiem nav, un vēlāk nožēlot savas izvēles.
- **Ceļotājs** apskatītu un izzinātu pasauli un tās gudrības, procesā cikliski pārvēršoties.
- **Princis** pavadītu savu dzīvi ķerot to, kam viņam nav lemts būt, tā arī nesaprazdams savas kļūdas.

Izmantotās pasakas:

- "Pieticīgais zvejnieks"
- "Pārvēšanās"
- "Dzeltenais putns"

Hanna

Ekrānšāviņš no skolēna darba

ILGTERMIŅA RADOŠAIS UZDEVUMS - VIDEO
"KO JŪT CILVĒKS?"
Eduards Veidenbaums, Klāvs Elsbergs, Aleksandrs Čaks

Tēma: Dzīves vērtības

Vai cilvēka pārdzīvojumi un svarīgākās dzīves vērtības mainās līdz ar laikmetu?

9. klase

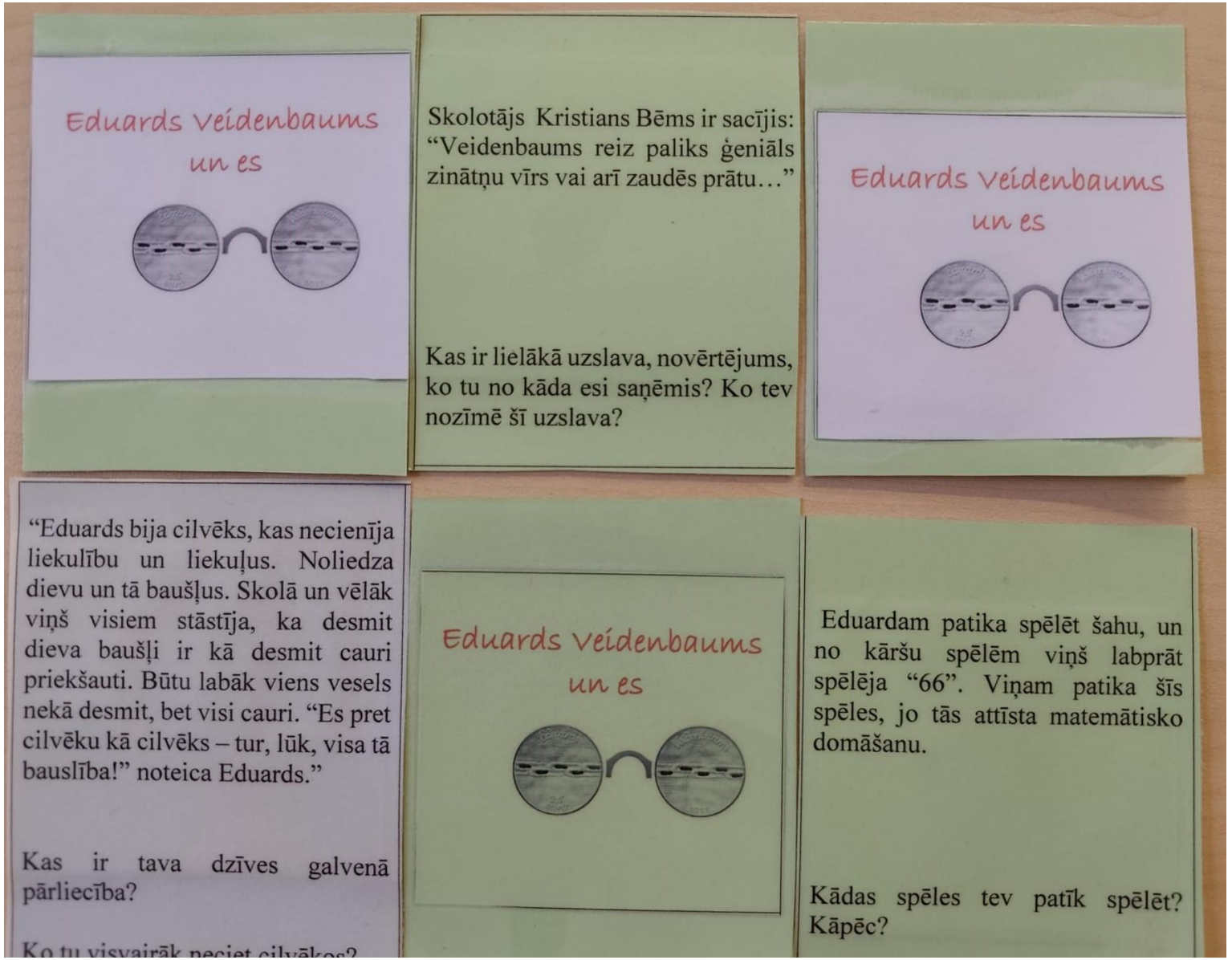
1. POSMS Eduards Veidenbaums	2.POSMS Aleksandrs Čaks	3.POSMS Klāvs Elsbergs
Izvēlies vienu E. Veidenbauma dzejoli. Izpēti, **ko pārdzīvo dzejoļa liriskais „es"**. Atbildi uz jautājumiem: *Ko liriskais „es" šajā dzejolī pārdzīvo?* *Kādas emocijas tu tajā saskati?* *Kas šīs emocijas izraisa?* *Kāda dzīves vērtība šeit ir svarīga?* Atrodi dzejolī **2–3 konkrētus vārdus, tēlus vai rindas**, kas tavu secinājumu pamato. Vai šī problēma vai vērtība ir aktuāla arī mūsdienās? Kāpēc? **Video uzdevums** Izveido **30–60 sekunžu video fragmentu**, kas atspoguļo dzejoļa liriskā „es" pārdzīvojumu. *Padomā:* *Kādas krāsas atbilst šim pārdzīvojumam?* *Kādi kadri to varētu parādīt?* *Kāds ir video temps?* *Vai nepieciešama mūzika?* *Vai svarīgs ir klusums?* *Kādu vienu dzejoļa citātu tu izmantosi?* ***Svarīgākais:** video risinājumam jāpalīdz skatītājam saprast tavu interpretāciju.*	Pēti, kā **apkārtējā vide un pilsēta ietekmē liriskā „es" pārdzīvojumus**. Atbildi uz jautājumiem: *Kāda ir dzejoļa vide?* *Kā šajā vidē jūtas liriskais „es"?* *Kā pilsēta/iela/cilvēki ietekmē viņa sajūtas?* *Kāda dzīves vērtība šeit atklājas?* *Atrodi dzejolī konkrētus tēlus vai vārdus, kas rada šo noskaņu.* *Vai šodienas Rīgā varētu piedzīvot līdzīgas sajūtas?* **Video uzdevums** **Dodieties ar kameru pilsētā, šoreiz Liepājā!** Atrodi mūsdienu Liepājā vietas, skaņas, cilvēku kustību vai situācijas, kas tev asociējas ar A. Čaka dzejas pasauli. Izveido **30–60 sekunžu video fragmentu**: **„Čaka Liepāja 2026. gadā"** Mēģini nevis parādīt to, par ko dzejolis stāsta, bet **radīt līdzīgu sajūtu**.	Izvēlies vienu K. Elsberga dzejoli. Pēti, **kā dzejolī atklājas liriskā „es" iekšējā pasaule**. Atbildi uz jautājumiem: *Kā jūtas liriskais „es"?* *Kas viņu satrauc, iepriecina, biedē vai dara vientuļu?* *Ko viņš vēlas, bet varbūt nevar iegūt?* *Kāda dzīves vērtība šeit ir nozīmīga?* *Kā dzejnieks atklāj pārdzīvojumu – ar vārdiem, tēliem, atkārtojumiem, pretstatiem, noskaņu?* Atrodi 2–3 piemērus, kas pamato tavu interpretāciju. Vai tu vari saprast šo pārdzīvojumu arī šodien? **Video uzdevums** Izveido **30–60 sekunžu video fragmentu**, kas atklāj dzejoļa emocionālo pasauli. *Šoreiz īpaši padomā par **skaņu un montāžas tempu**.* *Vai pārdzīvojums būtu jāparāda ar:* • *strauju vai lēnu montāžu?* • *mūziku vai klusumu?* • *spilgtām vai blāvām krāsām?* • *tuvplāniem vai plašiem kadriem?*

4. POSMS	5. POSMS	🎬 GALA DARBS - VIDEO
Aplūko savus trīs izvēlētos dzejoļus kopā. Salīdzini tos! **Izveido savu „vērtību karti".** Izvēlies 3–5 dzīves vērtības, kas tev šķiet nozīmīgas šajos dzejoļos. Piemēram:mīlestība, draudzība, brīvība, taisnīgums, ģimene, piederība, pašcieņa, patiesība, cerība, drošība, vientulības pārvarēšana. Pie katras vērtības pieraksti, **kurā autora darbā un kā tā atklājas**. Taču atceries – tev nav obligāti jāatrod trīs dažādas vērtības. Tieši otrādi – interesants secinājums var būt: „Visi trīs dzejnieki runā par vientulību, taču katrs to piedzīvo citādi." vai „Brīvība Veidenbaumam nozīmē vienu, bet mūsdienu cilvēkam tā var nozīmēt ko citu."	Video noslēgumā tev jāatbild uz jautājumu: **„Vai cilvēka pārdzīvojumi un svarīgākās dzīves vērtības mainās līdz ar laikmetu?"** Izveido **30–60 sekunžu noslēguma fragmentu**. Tajā: • formulē savu viedokli; • atsaucies vismaz uz **diviem no trim dzejniekiem**; • izmanto konkrētus piemērus no dzejoļiem; • pasaki, ko šis pētījums lika tev pašam aizdomāties par dzīves vērtībām. ***Noslēguma teikuma sākumi, ja nepieciešams:*** *„Pētot šos trīs dzejniekus, es sapratu, ka…"* *„Lai gan dzejnieki dzīvojuši dažādos laikmetos, viņus vieno…"* *„Visvairāk mani pārsteidza…"* *„Sākumā es domāju…, bet pēc dzejoļu izlasīšanas…"*	Izveido vienu kopīgu video, kurā apvienoti visi projekta posmi. **Ieteicamais ilgums:~ 5 min** **Video struktūra:** 1. **Ievads – 20–30 sek.** - Kas ir projekta galvenais jautājums? Kāpēc tu izvēlējies tieši šos dzejoļus? 2. **E. Veidenbaums – 30–60 sek.** - dzejolis + liriskā „es" pārdzīvojums + dzīves vērtība + tava vizuālā interpretācija. 3. **A. Čaks – 30–60 sek.** - dzejolis + liriskā „es" pārdzīvojums + dzīves vērtība + tava vizuālā interpretācija. 4. **K. Elsbergs – 30–60 sek.** - dzejolis + liriskā „es" pārdzīvojums + dzīves vērtība + tava vizuālā interpretācija. 5. **Salīdzinājums – 30–60 sek.** - Kas šos dzejniekus vieno? Kas atšķiras? 6. **Tavs secinājums – 30–60 sek.** Atbilde uz galveno jautājumu: **„Vai cilvēka pārdzīvojumi un dzīves vērtības mainās līdz ar laikmetu?"**

Literatūra - informātika

Saruna par vērtībām
EDUARDS VEIDENBAUMS UN ES

1. POSMS
Eduards Veidenbaums

Izvēlies vienu E. Veidenbauma dzejoli.
Izpēti, **ko pārdzīvo dzejoļa liriskais „es”**.
Atbildi uz jautājumiem:

Ko liriskais „es” šajā dzejolī pārdzīvo?
Kādas emocijas tu tajā saskati?
Kas šīs emocijas izraisa?
Kāda dzīves vērtība šeit ir svarīga?

Atrodi dzejolī **2–3 konkrētus vārdus, tēlus vai rindas**, kas tavu secinājumu pamato. Vai šī problēma vai vērtība ir aktuāla arī mūsdienās? Kāpēc?

Video uzdevums

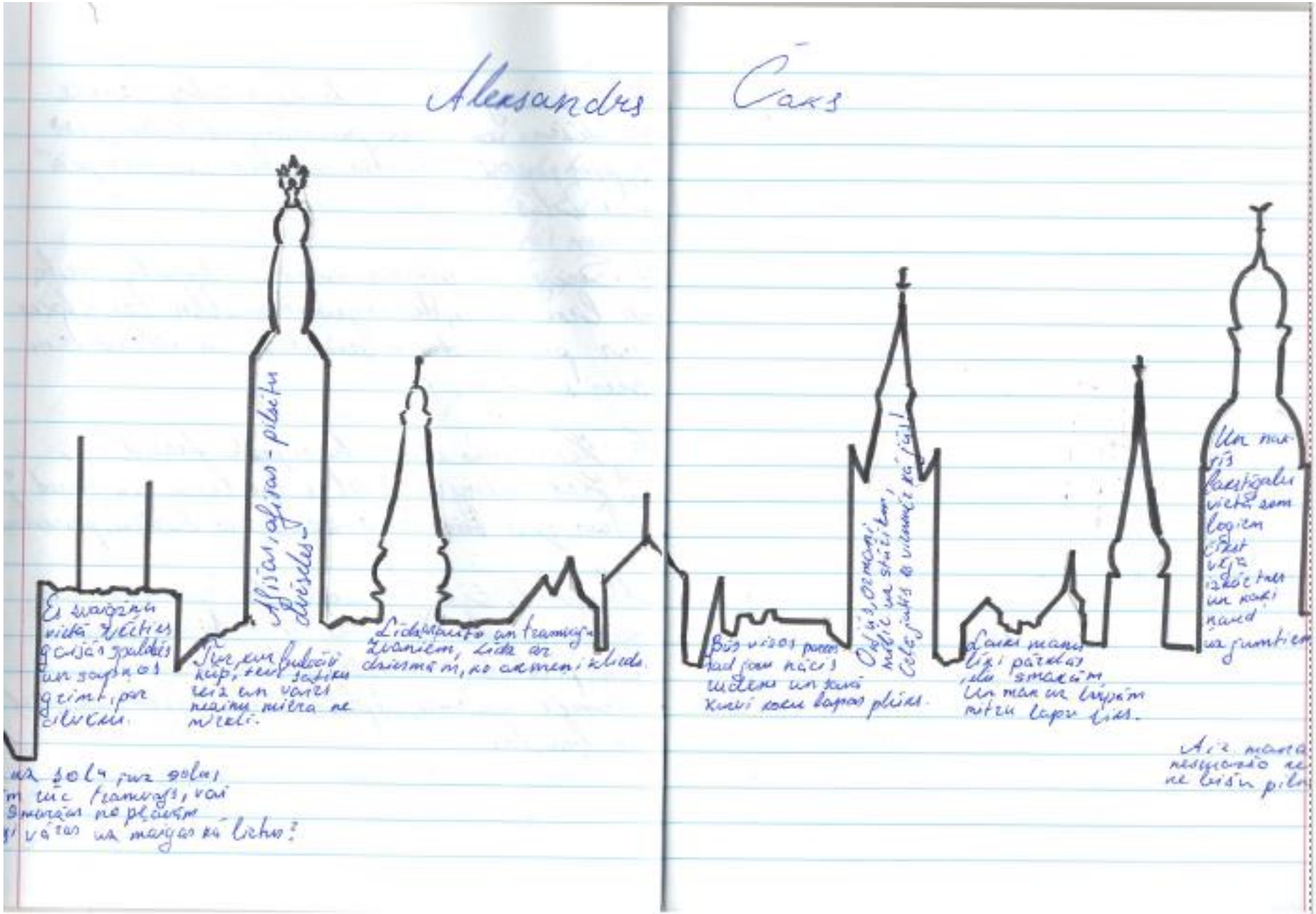
Izveido **30–60 sekunžu video fragmentu**, kas atspoguļo dzejoļa liriskā „es” pārdzīvojumu.
Padomā:
Kādas krāsas atbilst šim pārdzīvojumam?
Kādi kadri to varētu parādīt?
Kāds ir video temps?
Vai nepieciešama mūzika?
Vai svarīgs ir klusums?
Kādu vienu dzejoļa citātu tu izmantosi?
Svarīgākais: *video risinājumam jāpalīdz skatītājam saprast tavu interpretāciju.*

Skolēna veidots video

- Zīmē pilsētas siluetu!
- Atrodi A. Čaka dzejā spilgtākās dzejas rindas, kurās attēlota pilsēta.
- Ievieto dzejas rindas zīmējumā!
- ~ 10 citāti, kas raksturo Rīgu

Aleksandrs
Caks
Es staigāju vietā Vecrīgas ielās, jaukos un saulainos dienas laikos, pa ielām, pa skvēriņiem.
Jūrmalas, alejas - pilsētu dārziņi.
Lidojumā uz tramvaja sēdekļiem, Lidot ar domām, no akmens, kliedz.
Bāc visos pusēs had pan nāc's uzdzen un kaut kur kaut kam kaut kāpas plīst.
Odiņš, Ozoliņš, mušiņ uz stūrīšiem, Cekulīnīš ir vilcenīš kā pīlīt!
Kaut mana līgi pārdaž, ka smaržīm un man uz lūpām mīļu lapu līst.
Un mans šūnā Vecrīgas vietā sem logiem ēkut vēja izkāstas un kaut kaut nāvēt uz gumtiem
Ai, mana nesaprotamā ne ne bišu pil

2.POSMS
Aleksandrs Čaks

Pēti, kā **apkārtējā vide un pilsēta ietekmē liriskā „es" pārdzīvojumus**.

Atbildi uz jautājumiem:

Kāda ir dzejoļa vide?
Kā šajā vidē jūtas liriskais „es"?
Kā pilsēta/iela/cilvēki ietekmē viņa sajūtas?
Kāda dzīves vērtība šeit atklājas?
Atrodi dzejolī konkrētus tēlus vai vārdus, kas rada šo noskaņu.
Vai šodienas Rīgā varētu piedzīvot līdzīgas sajūtas?

Video uzdevums

Dodieties ar kameru pilsētā, šoreiz Liepājā!

Atrodi mūsdienu Liepājā vietas, skaņas, cilvēku kustību vai situācijas, kas tev asociējas ar A. Čaka dzejas pasauli.

Izveido **30–60 sekunžu video fragmentu**:

„Čaka Liepāja 2026. gadā"

Mēģini nevis parādīt to, par ko dzejolis stāsta, bet **radīt līdzīgu sajūtu**.

Skolēna veidots video

QR kods

Saite AS: https://ej.uz/3kvr4

Saite uz vietu skolas mājas lapā, kur ir publicēts meistarklases materiāls: https://www.lvg.lv/section/top/meistarklases/402/

Neesot kā citi, tu vari būt augstāk, tuvāk saulei. Nav jēgas karāties starp citiem, kur visi vienādi.

Alise